

Drogiemu panu Feliksomu M. Bernasikowa
Kraków 27. II. 1965

ZESZYTY NAUKOWE UNIwersYTETU Jagiellońskiego

LXXXVI

PRACE Z HISTORII SZTUKI Z. 2

1965

Kolekcja
Emila Kornasia

Maria Bernasikowa

Dwór w Modlnicy

Wstęp

Staropolski dwór szlachecki dzięki szczególnemu sentymentowi, jakim został otoczony w okresie niewoli, stał się ulubionym tematem pisarzy, malarzy i poetów. Zupełnie inaczej zagadnienie to traktuje literatura naukowa. Skromny dworek wiejski, najczęściej o formach klasycystycznych, nie budził większego zainteresowania badaczy sztuki aż do początku wieku XX. Do zabytków tego rodzaju, które nie doczekały się opracowania, należy dwór w Modlnicy pod Krakowem. Nie wspomina go Józef Łepkowski w swoim *Przeglądzie zabytków przeszłości okolic Krakowa* wydanym w r. 1863, pomija go również Stanisław Tomkowicz w swym inwentarzu zabytków sztuki powiatu krakowskiego ogłoszonym w r. 1906 w II tomie Teki Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej. Pierwszy opis inwentaryzacyjny dworu podaje Józef Lepiarczyk w *Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce* (województwo krakowskie, powiat krakowski) w r. 1951.

Dwór modlnicki zasługuje na opracowanie monograficzne zarówno ze względu na swoją interesującą formę, jak i ze względu na to, że powstał on w kręgu krakowskiego środowiska artystycznego w epoce klasycyzmu. Nie omawia go Maria Jarosławiecka-Gąsiorowska w swej podstawowej rozprawie o architekturze neoklasycznej w Krakowie (Rocz. Krak. XXIV, 1923), która dotyczy wyłącznie architektury miejskiej. Niniejsza zatem monografia, nawiązując do tej pracy, porusza zagadnienie stosowania form klasycystycznych w architekturze najbliższej okolicy Krakowa. Ponieważ w okresie powojennym opuszczony dwór modlnicki uległ daleko posuniętemu zniszczeniu, a w ostatnich latach w związku z adaptacją na dom recepcyjno-wypoczynkowy Uniwersytetu Jagiellońskiego został przebudowany, opracowanie niniejsze dotyczyć będzie jego dawnego wyglądu, jaki przetrwał prawie bez zmian od roku ok. 1820 do 1947.